

Rok 1959

Socialistická
obec

arch. č. 1959/1

Do roku 1959 vstupovala naše obec už celá jako socialistická. Tak se řadila k firmám na okres. Dnem 1. ledna byli už všichni řemeslníci členy jednotného řemeslnického družstva a poslední soukromý řemeslník-holič - po rozhovorech na MNV začal též pracovat jako člen Lidového družstva holičů v Prostějově.

Předposlední soukromí řemeslníci - jeden kováč a kolář - též oba přestárlí, pracovali již předtím rok jako řemeslníci v místním J. D.

Počasí

Letošního roku bylo nijak přímivé počasí. Lednové mrazy byly mírné (-3 až -7°C), do polovice února -7 až -13° , ale sněhu bylo velice málo. V březnu jen zpravidla byly slabší noční mrazy, denní teploty na zač. $+10$ až $+13^{\circ}$, po 20. 3. $+13$ až $+18^{\circ}$; celkem byl květen suchý, i když 7. a 8. 3. napršelo 20 mm. Dne 24. 3. silně hřmelo, nicméně jsme i blyškání, ale deště přišlo málo. Dne 3. dubna rozhoučly první mravčiky, dne 5. 4. přišla druhá bouřka a pak ještě několikrát přišlo. Do 18. dubna bývaly dny teplé (16 až 19°C), ale pak se ochladilo, bylo větno a 20. až 23. byly mrazy -1 až -5°C . Květen byl pěkný, teplý - i nad 20°C a první lýden hodně napršelo. V červnu napršelo hojně po 9. 6. a posledním 6. dnů; denní teploty bývaly 22 až 25° , někdy i více. Července se vyznačoval velmi častými dešti, bouřkami a velkými vedry ~ 30 až 36°C . Podobné počasí bylo až do 20. srpna, ale pak

První jarní

bouře

Druhá " "

nastalo $1\frac{1}{2}$ měsíce dlouhé období velkého sucha. V srpnu byly te- Sucho $2\frac{1}{2}$ měs.
ploty 24 až 30° , v noci 20 až 22° , ale v noci přišly i mrazíky -3 až -5° .
Díjen byl oblačný, téměř denně mění mrazíky a stále trvalo
sucho, jaké už dříve nebylo; ke hromi přišly asi 4 ale vůbec
neměřitelné přehy. Teprve po 5. listop. přišlo několik dešťů, ne však
množství. Prosinec se vynahradil; byl deštivý a blátivý, mění
mrazí -3 až -5° byly jen mezi 13. a 19. prosincem. Jinak škoda vůbec neměla.
Pokud padal sníh, býval velmi mokry nebo úplně s oletem, na př. 24. a 25. 12.

Tobulka srážek za r. 1957, 1958 a 1959 podle měsíců (v milimetrech):

Rok	Le	Ú	Bř	Du	Kv	Čn	Čc	Sr	Zá	Ř	Li	Pr	Součet mm
1957	15	25	46	26	23	60	173	59	71	2	22	15	537
1958	35	21	33	15	40	92	61	70	51	54	20	53	545
1959	9	5	22	32	72	79	141	33	—	—	20	83	496

Polní práce. Od 4. do 8. března poseto asi 100 ha jařin, jako později Polní práce
práce přerušilo, ale do 25. 3. všechny jařiny i luštěninové posety. Do 10. 4. a) jařin
poseto i kukurice, přesahování a jednostranné provedení od 3. do 27. května. arch. č. 1959/3
Na sušení frčenin byl čas stívolový. Jakost usušených nesušených frčenin
utrpěla na dešti 10. až 14. června. Přes vše se u nás svedly frčiny
celkem suché, avšak v Doloplatkách na slatku došlo 4. 7. na hůře ke sa- samonášení
monášení velké sušené luncy. arch. č. 1959/2 a)

Do 13. července začali v JZD s mláčením zimního ječmene
a hned se sely i ostatní obilniny, avšak od 16. 7. zastavily děti
jaři na celý týden. Až byla pole rozmoklá a hole braklorů se samo-
vazně se bořila, až 27. 7. pokročily a začalo se mlátit. Ale už zase den
ně bouřky se hromí s přeháňkami až do 20. srpna s výjimkou krásných
dní od 2. do 10. srpna. Do 4. 8. posečeno a vymláčeno v JZD do 22. 8., má do 25. 8.

b) žně

c) sklizení
okopaním

Jak počasí řnové práce stěžovalo, tak na sklizení okopanin bylo opravdu krásně. Lukovku bylo třeba téměř vibrovat, ale pro stále větší sucho šlo vyorávání těžko, vyvalovaly se hrady, na vyorávání ^{se} občas mělo ulomilo a 2 ^{u3)} traktory, nestojící družstevnicím vyorával, ale přes to ^{do} 22.10. nedobily. I seť se pro sucho rozpadlo.

d) sečání
s kosami

V polehlinách a na hodně mokřích místech pracovalo s řnoví 10-14 sečání několika dní s kosami.

Dožínková
veselice

Konec řnoví oslavilo JZD a místní slatky dožínkovou veselici 22.8. na účešti hostů z Dob. Markové.

JZD a) vzhled

Do jednotného zem. družstva přibýlo na poč. roku 31 členů s 29 párov. ovč. v celkové výměře 115 ha. Pět nových členů je ve věku do 45 let, ostatní jsou starší. JZD sdružuje celos 47 párovců od 0 do 0,5 ha, 54 párovců od 0,5 ha do 2 ha, 17 pá. do 10 ha, 8 pá. do 15 ha, 1 pá. nad 15 ha, celkem 144 párovce a má 192 členy. Okosp. sdružuje celkem 529, 62 ha zem. půdy, z čehož je orná 509, 51 ha, sime 0, 063 ha, ovoc. sady 19, 30 ha, pastviny 0, 74 ha. Z uvedené celkové výměry připadá na 144 párovců 83 ha zem. půdy.

b) výměra

c) hospodářství

Selektorové výnosy byly: pšenice 27, 31 g; ječmen 30, 12 g, jarní směs ječ. 26, 27 g, brambory 135 g a cukrovka 252 g místo plánovaných 325 g. V obilovinách byly výnosy ještě nižší než v předcházejícím roce a porinné dodávky byly překročeny. Hrášek brambory z r. 1958 daly 153 g/ha a cukrovka 379 g/ha. Letošní normy pro vý. mě dodávek byly stejné jako loni. Na dodávkový předpis 87.000 vajec bylo dodáno jen 74.000 kusů. Hosp. zvířata proměnila řnoví plynutí a prasnice na říst. ku poleh, pravděpodobně se zhoršily silně.

d) dobytek v řnově

Od jara do podzimu mělo naše JZD 15 kusů mladého hovězího dobytka

na horské pastvě v Adamově na Bruntálsku spolu se 4 jinými JZD z Kojetína. Loňského roku rovněž.

Po zkušenostech z předšlého roku nakolo letos JZD 15 ha kukurice na sílce a kukurice na sílce sílce. Poradnou na speciální řasce položili ji ve vyhozených jamách v kravi-
mal, v jívoru v oláhce a ve volných jamách v adaptovaných kravině.

Ka polní práce mělo JZD kromě 26 km² z traktorů kolové a při rušení b) mechanizaci
STS koupilo 2 pásové traktory (Zetor 35 a KD 35), kterému pak nový nakladač hmo- prostředky
je a polní práce závěsné nářadí. V době seli a jiné pracovní traktory i
v nočních směrech. z) pomoc letadla

Letos jim podruhé si dala družstvo na jaře letadlem rozprávit hno-
jiva uměla na některé prosoje.

Pracovní jednotka vyšla letos jen na 16, - tis a 1 kg pšenice a 0,5 kg k) odměňování
jívnu, čili v penězích celkem na 18, 33 tis. Muži s koni a v traktoru měli za
roku 500-700 PJ, ženy v rostl. výrobě 200-280 PJ, ženy v nepř. výrobě (žirného
i v prasnic) 600 a 650 PJ, dojičky 500-600 PJ. Za výkon funkce měli měsíčně:
předseda 58 PJ, vedoucí rostl. výroby 50, vedoucí živoč. výroby 65, účetní 55 PJ,
skladník 45 PJ ročně.

Po přijetí kvalifikace členstva byla opět v zimních měsících družstev- ch) školení
ní škola práce pro pracovníky v živoč. výrobě a odlehání i pro rostl. výrobu.

V předšlém období byli družstevníci na kulturně rekreačním zájezdu v jih. i) zájezd
čechách - na Lúčky: Jindř. Hradec, Lit. Krumlov, Hluboká, Lipno - přehrada.

Vyznamenání při okr. dožínkách v Kojetíně.

1. Při letošních okresních dožínkách dne 30. srpna dostala místní organizace
KSČ čestné uznání za úspěšnou politickou práci v žních.

2. Naše JZD obsadilo ve žněvové soutěži 4. místo a za odměnu dostalo řadu listů.

3. Naše obec Jan Čechmánek byl vyhlášen jako druhý nejlepší žněvový kombaj-

Vyznamenání
při okr. dožínkách
arch. č. 1959/4

náv na okres a dostal čestné uznání. Posel 68 ha.

4. Jako 3. nejlepší traktorista JZD na okres byl vyhodnocen Ladislav Lachů
ně rodák z obce, ale pracoval v JZD Doloplazy.

Místní statek

a) hospodaření

Místní statek. Na místním statku cukrovarské ekonomie se na
sluhou zaměstnanců i odborníků vedl dobře hospodaří. Průměrné výnosy na
1 ha v r. 1958 a 1959 měly: pšenice 27,40 q, 36,24; žito 28,75, 33,80; ječmen
30,3 q, 36,32; oves 25,8, 32,60; brambory 164 q, 164 q; cukrovka 396 q, 303 q.

V nynější době obhospodařuje 183,89 ha zeměd. půdy, včetně 3. a
4. kmib. půdy, má 12 koní, 2 traktory a mívá 130 až 140 kusů skotu, a to
ka 65 dojnic. Průměrná dojnost byla v 1955 8,6 l, v 1956 9,85 l, ale 1957 jen
7,34 l a v 1958 7,14 l pro stále více se šířící bang. V r. 1959 byly slaje celá vy-
prázdněny, aby mohl být bang plně likvidován.

b) fructovní slajka

Při hodnocení výsledků hospodaření na statcích cukrovarské ekonomie
Olomouckého kraje byl dobrověšský statek v I. a II. čtvrtletí 1959 stále na 1. místě
a byl držitelem fructovní slajky. V IV. čtvrtletí byl však jen o necelí 2 body
předstihován Bedihoštin. Naš statek téměř ve všech odvětvích přehrával
výrobní plán a jeho zaměstnanci dostali letos na prémie 21.000 Kčs.

Veřejné práce:

1. hromadistič

Veřejné práce:
1. V mateřské škole bylo zřízeno hromadistič pro děti. Práci vedl
vykonat p. Jan Špáček z Hladčan.

2. kanalizace

arch. č. 1959/28

2. Pokračovalo se v kanalizaci a byl proveden úsek v hlavní ulici po
mostu přes Brodinku směrem ke kostelu, a sice po levé straně od náho-
rany č. 7, po pravé straně jen po dům č. 117. Stejně jako na všech dosavad-
ních úsecích vykonat i zde práci každý majitel před svým domem.

MNV poskytoval materiál a financoval kladení pout a betonování jímek. Pokračovalo se i v kanalizaci v ulici ke skleníkům JZD.

3. Na fotbalovém hřišti byly vybudovány šatny-brigády sportovců.

3. šatny

4. Mnoho pracovních hodin bylo věnováno rozšíření sokolovny, ale práce nebylo možné práci dokončit. Nebylo vždy dosti obětavých brigádníků.

4. sokolovna

arch. č. 1959/2 c)

o 6 list

Pomoc

^{při kanalizaci} Pomocí plotem nebo traktorem poskytl ekonomie i JZD, projekt a dokumentaci kanalizace vypracoval člen rady MNV Oskar Kálal, státní materiál věnoval velké úsilí tajemník MNV. Z částky, kterou měl náš okres na volební obci (t. j. akce Z), vyčerpala naše obec svoji kótu více než na 220 %, čili udělalo se u nás hodně.

Finance

2 d.

2 d.)

Komité práce v veřejné práci plní MNV i jiné úkoly, avšak mezi členy MNV a radou MNV nebyla vždy nejlepší spolupráce. Někteří členové MNV šli mnohdy do schůze rady, buď že byli od voličů svého obvodu napařeni pro některá rozhodnutí nebo věci v obci, nebo se sám stavěl proti rozhodnutí rady. Někteří občané, nespokojení s rozhodnutím rady, stěžovali si v nadřízených úřadech, ba dokonce v několika případech až v kanceláři prezidenta republiky.

činnost MNV

Z komisi při MNV dobře fungovala komise místní bezpečnosti, která se starala o pořádek a bezpečnost v obci.

a) bezpečn. komise

Velmi potěšitelné, že poměrně hodně práce měla trestní komise. Musela řešit mnohdy pravní nepřehledné spory mezi občanů a vzájemné pomluvy, jindy zase protikat polní pych, t. j. drobné krádeže v JZD a na statcích. Pomáhaly se rovněž remáčky, zelený hrášek, cibule. Někteří naši občané si ještě dosti neuvědomují pojem soukromého vlastnictví a odpovědnost vůči společenskému majetku. V kterýchsi z předchozích let jsme měli v JZD z opravou závažnější provinění, velmi neodpovědná, že se do mléka přilévalo vo-

b) trestní komise

da - dokonce fotoční, aby bylo více prac. jednotek na madojení mléka.

c) sbor pro občanské
záležitosti

V polovici roku byl při MNV zřízen sbor pro občanské záležitosti, jehož předsedkyňou zvolena m. v. v. Emilie Lhaminová. Sbor má být prostředkem mezi MNV a nejstaršími občany v obci a přímým MNV organizuje slavnostní vítání novorozenců, oslavy různých výročí občanů a p.

zlatá svatba

První jeho veřejnou akcí byla oslava zlaté svatby p. Huberta Koudelky a jeho manželky, kteří siice byli poslední dobou v Beně, ale oslavili své me-
ní výročí přijeli sem. Při slavnostním akce ve svatební síni, kde byli přítomni členové sboru a mnoho příbuzných, účinkovalo kvarteto a sólová zpěvačka.

Pak byla pro staré manželky vystrojena hostina v pokostinosti v Popišili.

d) MNV v soutěži

V soutěži národních výborů kategorie obcí, která probíhala už
arch. č. 1959/2 a, f) roku, byla naše obec stále mezi prvními šesti na okrese.

Družba

Čechů a Slováků

arch. č. 1959/6 a)

Družba se slovenskou obcí Dolní Marikovou, uzavřená v únoru
1958, projednala se letos vzájemnou výměnou na poli hospodářském. Dne
18.6. se u nás zastavily a nocovaly děti z Marikovi; autobusem byly na pá-
jezdě v Beněnském kraji. Dne 22.8. se přijeli Marikovi probrat na naše
6 b) dožínky. Ke dneš 14. a 15. listopadu se na návrh našeho MNV uskutečnila
jako společní delegace Dobroměřských a Pivňských do D. Marikové a výsledkem
úspěšného jednání bylo navázání družby Pivňských s obcí Udičev, její
sousedí s D. Marikovou.

Boj proti škůd-
cům: mšicelinko

mšice maki

pothani

Bramborové kultury byly letěcky poprašovány proti mšicel-
ince bramborové (v r. 1958 též) a na storku rovněž letěcky byla konána
černa poprašování jidovským přípravkem enkrotha, napadení mšic
mahorou. Rovněž v červnu byl ve všech domech v obci kladen jed
na hubení pothani, krabošů a myši, ale přesto jich běhá ještě hodně.

Menší plocha ječmene byla napadena hrabátem osenním.

hrabá osenní

Na cukrovce se v důsledku vlhkého a teplého počasí vyskytla cercosporiosa ve velkém rozsahu již na začátku srpna a také se velmi snížily hektarové výnosy, na p. na Předměstí Odražní na 210 q.

cercosporiosa

Zdravotnictví: Od poloviny února do konce března řádila chřipka. Nemocní trpěli bolestmi hlavy a krvácením z nosu. V naší obci nikdo na ni neměl, ať lidé ji podléhali vlastně starší lidé, nemocní na sudek. - Všechny osoby, které pracují v zemědělství byly na jaře povinně, bezplatně očkovány proti tetanu.

chřipka

očk. proti tetanu

Snížení cen. Dnem 8.3. byly sníženy ceny potravin, textilu a některého průmyslového zboží. Uvedu některé potraviny, s cenou dosavadní a novou:

potravina	dosavadní	nová
cukr hrubý 1 kg	10,40 Kčs	8,- Kčs
" krupice "	11,- "	9,60 "
másla { vyběh	48,- "	44,- "
{ 1. jak.	42,- "	38,- "
sádko { 1. jak.	32,- "	28,- "
{ " "	26,- "	22,- "
monha { hrubá	4,40	3,80 Kčs
{ hladká	3,50	3,20 "
čokolice { 3 vajec	7,40	6,80 "
{ 5 vajec	9,-	8,40 "
ryže { vyběh	11,-	10,- "
{ 1. jak.	7,20	6,- "
{ " "	6,-	5,- "

Snížení cen

arch.č. 1959/5

Dále sníženy 3 druhy pohánky o 5 hal (z 35 na 30, ze 40 na 35...), některé permiky, šaládanky, oplátky, marmelády, děmky a j.

Dosavadní cena chleba 2,60 Kčs na 1 kg zůstala nezměněna, nová i cena piva: 0,5 l obvykle 7% na 0,8 Kčs, 10% na 1,40 Kčs.

chleba

pivo

Ceny mléka pro spotřebitele byly 1,70 až 1,90 na 1 l (podle roz. doby) a vejce bylo 1,40 a 1,50 na kus (podle třídy).

mléko

vejce

Ceny textilu a některého průmyslového zboží viz v archivu.

Ža 1 kg ranního zemědělského platil spotřebitel 4,- Kčs, pak až 2,20 a 1,40.

U sýru 1,- Kčs, u másla 0,60 Kčs.

Maso bylo stále málo a od jara se stávalo na maso ve Maso

frontě a do prodeje dosti často přicházelo smradlavé úmrlí maso, na které však lidé reptali. Koňské maso šlo každý týden na odbyt.

Volné uhlí

Dnem 8. března byl zaveden volný prodej hnědého uhlí, což lo opravdu s porcíkem přijalo, protože dosavadní přiděl na topení nestáčil.

Kulturní romány:

Osvětlové přednášky. Květnorov' mírovou resoluci podpisovali všichni občané od 16 roků.

Osvětlová beseda uspořádala hodnový večer k 75. výročí smrti Bedřicha Smelany, dále přednášky o vesmíru a j. a spolu s ČSM besedu, na níž promluví o svých dojmech na cestách v západních zemích inž. Fichy a n. Karulika.

Ochotníci ČSM vystoupili dvakrát a svou osobového obsahu o tom co se dělo, když se 2 bytosti z Marsu dostaly na naši Zemi. Dva obřady a starobou diváky nijak neuspokojila.

Náboženská

otázka

Letos ještě důsledněji než v předešlých letech se provádí akce na ovlivnění náboženská, že je projevem rozostlatosti, pověrčivosti a nedostatku vzdělání. Přesvědčování akce provádějí jednak místní vedoucí řivitelé příležitostně, jednak se děje na pracovních a na školách. Kvěstora kostela slabne, účasť na veřejných prohodách a velikonočních a o Božím Těle je hodně menší a rodiče dětí v koláři 6. a 7. škol. roku přihlašují děti do vyučování náboženská jen málo; jednak změnili názory, některých z obav o postavení na pracovním nebo že by se jejich děti nedostalo studovat.

Několik, úravy, krádeže a j.

Omyl

V pátek dne 13. února rabijeli v Pátělu v domě č. 18. Spolu s řevníkem rafíchlí prase hned z prvního chvilku a šepce při páso.

ně se přišlo na to, že nabili plemenného konce, zapůjčeného
místnímu JZD okresu. Hospodyně a hospodářem zkonali hru-
zou, ale má bylo prode. Byl ihned povolán křivočíchář i předseda JZD
a komoťníce věř. bezpředmětně bylo prokázáno, že mělo o úmrtí
poškození JZD, myšlená jen o nešťastný omyl. Izně lotiř nevěděl, že
v posledních dnech dali do farního elivka konce a krmíka pře-
vážli do druhého. Tak hospodář utrátil jen velmi malou škodu.

Letošní rok byl bohatý na úrasy, zvláště u remičkách. Úrasy
hlavně na jaře byly čtverí úrasy moly (holeno, nárt a p.) a v křivě
dostal do řezáčky rukou člen JZD Josef Poláček st. při přípravě řez-
kanky (= sečky) pro dolůžek. V úterci na mělní brigádě na pře-
stávce s kolovozem prolamilo se lešení pod čtyřmi muži, kteří podívali
1 kg těžkou nosnou bránu; oni utrpěli ranami, největší však bra-
něných následků.

V pátek dne 31. července s třemi známými vrátil se z hub Smutečný úras,
dělák Bohumil Doležal a při práci s kosa v křivě sílnice u Ov-
dratic utrpěl tak těžké ranění, že zemřel již při převozu do nemoc-
nice. Léčali pro něho 2 chlapci (10 a 16 let) a vдова neskončila práce
pro přestávku těžké tuberkulózy plic.

Dne 30. března v pozdní večer a v noci trochu více než v podne- Pokusy
přilám starou se třikrát pokusil o sebevraždu oběšením ještě mladý ko- o sebevraždu
místnímu místního slatku, otec 3 dětí. V rozmyslu vyšli se pořádat
nozem už starý důchodec A. V.

Dne 14. listopadu na večerní hmyz odrazil nejništější prachatel hab Krádek
holý, který ležely na šicím stroji na osově ruky u levého okna dom-
ku č. 280. Poslední V. Kofíř utrpěl velkou škodu, neboť v kapse kralhol
osamoceního

měl tašku a v ní asi 1600 Kčs. Byla to kasa pro delší dobu v naší
obci větší hradeč. Aťi před jeli byly odezvil a domů. K. Kavadly z pra-
delmku 400 Kčs dvanaštilý školák. Vžáhal, ať domáči odjeli pro po-
lední na pole, přes pole se dostal na dvůr domu a skrovn si vylohl
vložku v dveřích. Po dlouhém rozjídání ukáral předsedovi MNV a vyřídil.
jímému členu SNB misku, kde si peníze ukrýl. Od té doby se však misku
takového nedopustil. Bylo to v nerozvážnosti.

V době první republiky se hradeč v naší obci vyskytovaly častěji.
Jedni brali z nedostatků, z hladu, z nezaměstnanosti, ale druhí brali
li, že chtěli mít čas práce, něco měli na svědomí i potulní chování. Za čas
práce větší hradeč téměř úplně ustaly, neboť z hradeč smizela pochybná
individualita - byli nástami do práce. Dnes nikdo hradeč nemusí, každý si
vydělá. Jen zůstal ještě ten drobný polní nebo zahradní fyzik a „sou-
sestské“ reizení šepice nebo husy a poloha nebo se dvora.

Pohlád 7/7 61
K. Kavadly

Raketa na Měsíc
arch. č. 1959/7

Dne 12. září 1959 vyjel Sovětský svaz umělou raketu na Měsíc, která
tam v neděli dne 13. září opravdu přistála ve 22⁰² - jako první těleso na naší
Zemi.

N.S. Chruščov v USA
arch. č. 1959/7

Dne 15. září t. r. přijel do Spoj. států amerických N.S. Chruščov, oficiální ná-
vštěvou předseda Rady ministrů SSSR. N.S. Chruščov, člověk velkého politického
pohledu a pohotový v odpovědích. - Víra o tom ještě na str. 178

18

Do archivu k r. 1959 přicházejí ještě přehledy 1959/8 - Novinky pro zemědě-
lskou praxi, přib. arch. č. 1959/9 - O nových výkupních cenách a zemědělské domácnosti

19

zemědělců a konkrétně arch. č. 1959/10 - jako ohlas doby O chování naší mládeže.

10